

øvrige nordiske lande findes ingen tilsvarende bestemmelse.

Det synes klart, at en beskyttelse for grammofonplader ikke hører hjemme under den egentlige ophavsretsbeskyttelse, og at lov 1933, § 5, derfor ikke bør opretholdes. Fabrikanten af grammofonplader yder ikke nogen selvstændig skabende indsats, der kan sidestilles med ophavsmandens.

Imidlertid kan der næppe være tvivl om, at der er behov for en vis beskyttelse af grammofonindustrien, og at en sådan beskyttelse ud fra andre synspunkter end de ophavsretlige må fremtræde som velbegrunder. Der tænkes her på det forhold, at der bagved indspilningen af en grammofonplade, der skal opfylde de nutidige kvalitetskrav, ligger en meget betydelig indsats af kapital, tid, teknisk kunnen og kunstnerisk smag.

Det forekommer rimeligt, at fabrikanten af grammofonplader beskyttes imod utilladt kopiering af de af dem fremstillede plader, og man har fundet det naturligt at optage reglerne herom i nærværende kapitel af lovforslaget i umiddelbar forbindelse med reglerne om de udøvende kunstnere. Også i udenlandsk ret er det sædvanligt, at beskyttelsen for grammofonindustrien (og radioselskaberne) behandles sammen med beskyttelsen af de udøvende kunstnere, jfr. tillige Romudkastet.

Bestemmelsen i § 46 yder grammofonindustrien beskyttelse imod, at grammofonplader eftergøres uden indhentet samtykke. Forbudet mod sådan eftergørelse gælder imidlertid også for andre lydoptagelser, f. eks. lydfilm og optagelser på bånd. Det kræves ikke, at det optagne skal være et litterært eller kunstnerisk værk. Også optagelser af samtaler, lydeffekter, dyrestemmer o. s. v. falder ind under bestemmelsen.

Lydoptagelser kan eftergøres ad mekanisk vej f. eks. ved afstøbning, men almindeligvis anvendes elektromagnetiske metoder, hvorved optagelsen overføres på bånd, tråd eller film. Også sådanne overførelser betragtes som eftergørelser, jfr. bestemmelsens 2. punktum.

Forbudet mod kopiering skal efter lovforslaget gælde i 25 år. Herved er man i overensstemmelse med de andre nordiske lande, medens beskyttelsestiden efter det danske lovudkast af 1951 var sat til 50 år.

Beskyttelsestiden begynder at løbe med udgangen af det år, da lydoptagelsen fandt sted. For almenheden er det ganske vist i reglen ikke muligt at få kendskab til optagelsestidspunktet. Den praktiske konsekvens af reglen bliver derfor, at en optagelse ikke med sikkerhed kan siges at være fri, før der er gået 25 år efter det år, da eksemplarer af den blev

bragt i handelen eller på anden måde spredt blandt almenheden.

Beskyttelsen tilkommer fremstilleren, d. v. s. det foretagende, som har iværksat indspilningen. Efter de almindelige principper, der gælder inden for ophavsretten og på beslægtede områder, skulle bestemmelsen umiddelbart kun kunne finde anvendelse på optagelser af dansk oprindelse, således at udenlandske optagelser alene kunne opnå beskyttelse i henhold til en kgl. anordning, udstedt med hjemmel i § 60. Da der efter gældende ret rent faktisk er beskyttelse imod kopiering af så at sige alle grammofonplader o. lign., der forhandles i Danmark, og da det også må siges at være i dansk interesse, at udenlandske plader ikke lovligt kan eftergøres her i landet, har man dog anset det for rigtigst at lade beskyttelsen efter § 46 omfatte alle optagelser, uanset hvorfra de stammer, jfr. § 59, stk. 1. En tilsvarende ordning gælder efter den britiske Copyright-lov af 1956.

Når en lydoptagelse eftergøres under sådanne forhold, at optagelsen af et ophavsretligt beskyttet værk frit kan ske, bør optagelsen også kunne finde sted uden fremstillersens samtykke. I overensstemmelse hermed er der i bestemmelsen optaget en henvisning til § 11, stk. 1 (kopiering til privat brug), § 14, stk. 1 (citaretten), § 17 (lydoptagelser til undervisningsbrug), § 21 (fremførelse eller forevisning af værker ved gengivelse i radio m. v. af dagsbegivenheder) og § 22, stk. 2 og stk. 2 (radioens ret til at optage værker).

Til § 47.

Efter bestemmelsen i lov 1933, § 5, er fremstillerne af grammofonplader beskyttet som ophavsmand. Heraf følger, at der til offentlig gengivelse af pladerne kræves samtykke af fremstilleren. På dette grundlag er der mellem Danmarks Radio og grammofonindustrien truffet en aftale, der giver radioen ret til inden for visse rammer at anvende grammofonplader i udsendelserne mod betaling af en afgift.

Som anført i bemærkningerne til § 46 bør beskyttelsen af grammofonindustrien i henhold til lov 1933, § 5, ikke opretholdes. Derimod foreslås det at give grammofonfabrikanterne ret til en afgift, når deres plader gengives i radio inden for et tidsrum af 25 år, regnet fra udgangen af det år, da fremstillingen af pladen fandt sted.

Bagved opstillingen af denne regel ligger det synspunkt, at radiofonien sparer betydelige beløb derved, at den delvis kan opfylde sin forpligtelse til at forsyne lytterne med gode musikprogrammer ved at spille kommercielle grammofonplader. Der-